

σον, βασιλεῦ, ὅτι πάσχων ἀρθρίτιν ἀναβαίνω θραδέως. Μὴ βιάζου, ἀπήνητησεν εὐφυῶς ὁ μονάρχης· ὅστις ἔρχεται φέρων τήσας δάφνας ἐπ' ὤμων, ἀδυνατεῖ ἵνα περιπατῇ ταχέως.

ΔΥΠΟΥΤΡΕΝ

Κατὰ τὸ ἔτος 1781, πλουσία τις κυρία διερχομένη διὰ τοῦ ἐν Γαλλίᾳ χωρίου Πιερβυφιέρ, εἶδεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὠραῖον τετραετὲς παιδίον.

— Πῶς σὲ λέγουν, μικρὲ μου; τὸ ἠρώτησε, θωπεύουσα τὴν μαύρην καὶ βοστρυχώδη κόμην του.

— Γουλιέλμον Δυπουτρέν.

— Τί ἔργον κάμνουν οἱ γονεῖς σου;

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τὸ παιδίον προσέβλεψεν εἰς αὐτὴν ἀτενῶς μὲ τοὺς διαυγεῖς καὶ νοημοσύνην ἐμφαίνοντας ὀφθαλμούς του, καὶ μὲ τὴν χυδαίαν διάλεκτόν του τῇ διηγήθη ὅτι οἱ γονεῖς του ἦσαν πτωχοὶ καὶ τὸ ἄφινον ἐγκαταλειμμένον.

Ἡ ὁδὸς ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔρημος, ἡ κυρία ἤρπασε τὸ παιδίον, παραλαβοῦσα αὐτὸ μεθ' ἑαυτῆς.

Μετά τινα ὅμως καιρὸν ἀποδοθὲν εἰς τοὺς γονεῖς του, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ χωρίον αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὅπως ἡ χειλιῶν, εὐπειθῆς εἰς τὸν ἄνεμον, οὗ ἡ πνοὴ ὠθεῖ τὰς πτέρυγας αὐτῆς, ἀκολουθεῖ ἐν τῷ ἀπείρῳ δικστήματι ὡσεὶ κεχαρῆμένην τινὰ ὁδὸν πρὸς τὰς χώρας ἃς φωτίζει καὶ θερμαίνει ὁ ἥλιος, ὅπως ὁ ποταμὸς τὸν ροῦν αὐτοῦ εὐθύνει πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅπως ἡ μαγνητικὴ βελόνη στρέφεται πρὸς τὸν πόλον, οὕτω, κατὰ νόμον μυστηριώδους τινὸς ἔλξεως, οἱ Παριῖσιοι, ἡ μεγάλη πόλις, ἐλκύει εἰς ἑαυτὴν πᾶσαν ἔκτακτον διάνοιαν.

Ἐκ τούτου ὁ μικρὸς λοιπὸν Γουλιέλμος ἐπανήρχισε τὸν πλάνητα καὶ ἀπροσπάτευτον αὐτοῦ βίον, ἀντζητῶν καὶ εὐρίσκων τὴν τροφήν του, ὡς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Παρῆλθον ἔκτοτε ὀκτώ ἔτη. Ἦν δωδεκάετης τὴν ἡλικίαν.

Διὰ τοῦ χωρίου διήρχετο ἀξίωματικὸς τις τοῦ ἵππικου· εἶδε τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον ἐθεώρει μὲ τοὺς νοήμονας ὀφθαλμούς του τὴν στολὴν αὐτοῦ.

Τὸ εὐρὺ μέτωπον, οἱ πυκνοὶ καὶ μέλανες τοῦ παιδὸς βόστρυχοι, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου αὐτοῦ, οἱ ἰσχνὴν καὶ ἡρεμίαν ἐμφαίνοντες, τὸ βλέμμα του, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι ἐκέκτητο φωτοβόλον τινὰ καὶ μαγνητικὴν δύναμιν, ὅπλον ὀλέθριον ἐνταύτῳ καὶ θεῖον, δαμάζον τὰς θελήσεις καὶ θέλγον ὡσεὶ θωπεῖα, πάντα ταῦτα βαθεῖαν ἐνεποίησαν εἰς τὸν ἀξίωματικὸν ἐντύπωσιν.

Ἐκύτταξε περὶ αὐτόν. Ἡ ὁδὸς ἦτο καὶ τότε πάλιν ἔρημος.

Ἦρπασε τὸ παιδίον, τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου πρὸ αὐτοῦ καὶ συμπαρέλαθεν αὐτὸ μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐκεῖνος τὸ ἀξίωματικὸς ἐκείνου ἦν διευθυντὴς τοῦ γυμνασίου τῆς Μάρχης ἐν Παρισίοις. Οὗτος ἐδέχθη τὸ παιδίον καὶ ἐφρόντισε περὶ τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ.

Ὡς ἡ θέα τῶν ὄπλων ἐν τῷ γυναικωνίτῃ τοῦ Διομήδους ἐπρόδωσε τὴν φύσιν τοῦ Ἀγγιλλέως, οὕτω τὸ πρῶτον νυστήριον ὅπερ εἶδεν ὁ μικρὸς Γουλιέλμος τῷ ἀπεκάλυψε τὸν προορισμὸν του.

Παρῆτησεν ὀλοσχερῶς τὴν σπουδὴν τῶν ἐλληνικῶν καὶ τῶν λατινικῶν· ἦτο χειρουργός.

Ἐν ἡλικίᾳ δεκαοκτῶ ἐτῶν διωρίσθη προπαρασκευαστὴς ἐν τῇ ἀνατομικῇ· εἰκοσιτετραέτης δὲ ἤξιώθη διὰ διαγωνισμοῦ τῆς θέσεως διευθυντοῦ τῶν ἀνατομικῶν ἔργων· μικρὸν ἔπειτα ἐγένετο ἀρχιχειρουργὸς ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν Παρισίων (Hôtel-Dieu) καὶ ἀργότερον χειρουργὸς τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ III'.

Ἄν θ' ἀκολουθήσωμεν κατὰ βῆμα τὸν Δυπουτρέν ἐν τῷ τραγῷ καὶ πολυμύχθῳ σταδίῳ του, οὗ ἐκάστη ὥρα ἦν ἀφιερωμένη τῇ επιστήμῃ. Περιοριζόμεθα ἀναγράφοντες μόνον ὀλίγα, ἅτινα θεωροῦμεν ἱκανὰ πρὸς χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ.

«Ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του ὁμολογοῦσι, λέγει τις τῶν περὶ αὐτοῦ γραψάντων, συμπαρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἐν τῷ τάφῳ τὴν μέθοδόν του. Ἡ δόξα τῶν χειρουργῶν ὁμοιάζει τῇ τῶν ἠθοποιῶν, ὧν τὰ πλεονεκτήματα συνθᾶπτονται μεθ' αὐτῶν θανόντων. Οἱ ἠθοποιοὶ, οἱ χειρουργοὶ, ὡς καὶ οἱ ἔξοχοι αἰδοὶ, οἵτινες διὰ τῆς καλῆς ἐκτελέσεως δεκαπλασιάζουσι τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς, εἰσὶν ἥρωες ἐφήμεροι, ὧν τὴν ἀξίαν ἀδυνατοῦσι νὰ ἐκτιμῶσιν οἱ μετ' αὐτοὺς ζήσαντες. Διὰ τοῦτο ἔκτακτοι περιστάσεις ἀπαιτοῦνται, ὅπως τὸ ὄνομα σοφοῦ τοιοῦτου ἀναγραφῇ ἐν τῇ γενικῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος.»

Πολλὰ καὶ ἀντιφατικὰ κρίσεις ἐγράφησαν περὶ τοῦ Δυπουτρέν. Καὶ οὐδεὶς μὲν ἠμφισβήτησε τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ χαρακτῆρ καὶ τὸ ὀξύγολον τοῦ ἀνδρὸς μέχρι τοῦ νῦν ἔτι πολλαχῶς ἐξετάζονται καὶ ἐπικρίνονται.

Αἱ κτωτέρω ὀλίγα γενικὰ παρατηρήσεις δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ ὅλων ὅσοι ὑπερέχουσι τῶν πολλῶν.

Ἐκεῖνος τὸν ἐλεγέ ποτε πρὸς τινὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ·

«Ἐὰν ἐνίοτε προσηνέχθην πικρῶς καὶ τραχέως, προήρχετο τοῦτο ἐκ τῆς ὀδύνης, ἦν μοι ἐνεποίησαν ἡ ἀναίσθησις καὶ ὁ ἐγωϊσμός, δι' ὧν πολλοὶ μ' ἐλύπησαν, ἢ ἐκ τῆς σκέψεως περὶ τῶν ἐμποδίων, τὰ ὅποια τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, ἡ ζηλοτυπία, ἡ συκοφαντία παρενέβαλλον, ὅπως μὴ δυνηθῶ νὰ εὐδοκιμῶσω.»

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι μόλις σὲ ἴδωσιν ἐτοιμαζόμενον νὰ θέσης τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἀναβολέως, τρέχουσι, καὶ ἄλλοι μὲν κρατοῦσι τὸ ἐνδυμὰ σου, ἄλλοι λ'

ουσι τὴν συνέχουσαν τὸ ἐρίπιον ἰμάσθην, ὅπως συντριβῆς κρημιζόμενος, ἄλλοι ἀποσπῶσι τὰ πέταλα τοῦ ἵππου καὶ σοὶ κλέπτουσι τὴν μάστιγα· ὀλιγώτερον πάντων τούτων προδοτικὸς εἶναι ὁ ἐρχόμενος ἐναντίον σου, ὅπως σὲ πιστολίση κατὰ στήθος.

» Ἐχεις ἀρετὴν ἀξίαν, ἀγαπητόν μοι τέκνον, καὶ θὰ γνωρίσης ἐντὸς ὀλίγου τὴν φρικώδη καὶ ἀδιάσκοπον πάλιν, εἰς ἣν οἱ μέτριοι τὴν ἀξίαν ἀναγκάζουσι νὰ κατέρχεται πάντα ἔξοχον ἄνδρα. Ἄν ποτε ἀπολέσης εἰς τὸ χαρτοπαίγιον εἰκοσιπέντε εἰκοσάφραγκα, τὴν ἐπαύριον θὰ κατηγορήθῃς ὡς χαρτοπαίκτης, καὶ οἱ ἄριστοι τῶν φίλων σου θὰ διαβεβαιώσιν ὅτι σὲ εἶδον χάνοντα εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκων. Ἄν ποτε ὑποφέρῃς ἀπὸ πονοκέφαλον, θὰ διαδώσωσιν ὅτι παρεφρόνησας. Ἄν ἦσαι ζωηρὸς θὰ χαρακτηρησθῇς ὡς ἀκοινώνητος. Ἄν, ὅπως ἀντιστῆς κατὰ τοῦ ὄχλου τῶν νάνων, συγκεντρώσης ἐν σεαυτῷ μεγάλην δύναμιν πνευματικῆς ἐνεργείας, οἱ ἄριστοι τῶν φίλων σου θ' ἀναβοήσωσιν ὅτι ἔχεις κατὰ νοῦν ἢ ἀπορορήσης τὰ πάντα, ὅτι ἔχεις τὴν ἀξίωσιν πάντων νὰ κυριαρχήσῃς καὶ νὰ τυρανησῇς. Ἐνὶ λόγῳ τὰ πλεονεκτηματά σου θὰ παριστῶνται ὡς ἐλλείψεις, αἱ ἐλλείψεις ὡς ἐλαττώματα, καὶ αἱ ἀρεταὶ σου ὡς ἐγκλήματα.»

Ἡ ἔκτακτος χειρουργικὴ δεξιότης τοῦ Δυπουτρὲν ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὴν ἀπάθειαν καὶ ἀναισθησίαν αὐτοῦ. Ἄν ταῦτα εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους θεωροῦνται ὡς ἐλαττώματα, καταλογίζονται ὅμως μεταξὺ τῶν πρωτίστων προσόντων τῶν χειρουργῶν. Ὁ ἀληθὴς χειρουργὸς δεόν νὰ κέκτηται δύναμιν ψυχῆς ἰκανὴν, ὥστε νὰ μὴ συγκινηθῆται πρὸ τοῦ χρομένου αἵματος καὶ τῆς ὀδύνης καὶ τῶν στόνων τῶν πασχόντων.

Περὶ τοῦ Δυπουτρὲν ὡς ἐπιστήμονος καὶ καθηγητοῦ εἰς τῶν βιογράφων του λέγει τάκοιλουθα· «Ἀνεγίνωσκεν ὀλίγον, ἔγραφε κακῶς, ἀλλ' ἐδίδασκεν ἀδιακόπως. Καὶ ὀλίγους μὲν νεωτερισμοὺς εἰσήγαγε, καὶ τούτους ἐποουσιώδεις, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀντὶ νάκοιλουθῆ τὴν κεχαραγμένην ὁδὸν ἐνησμενίζετο νέους δημιουργῶν κανόνας καὶ μεθόδους, ἠπλοποίησε καὶ ἐτροποποίησε τὰς πλείστας σχεδὸν τῶν χειρουργικῶν ἐγχειρίσεων.»

Τὸ ἄπορον καὶ ἐγκαταλελειμμένον παιδίον, τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐνὸς χωρίου ὑπὸ διαβατῶν περιυπαχθὲν, ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις τὴν 8 Φεβρουαρίου 1835, εἰς ἡλικίαν 57 ἐτῶν, ἐν μεγάλῃ ὀδύρῃ καὶ τιμαῖς. Ἡ περιουσία, ἣν μετὰ θάνατον κατέλειπεν, ἀνῆρχετο εἰς ἐννέα ἑκατομμύρια.

**

Ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκίωτος Χαρίκλῆς καταδικασμένος δι' ἀθέμιτόν τινα πρᾶξιν, ἐζήτησε

τὴν προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ πενθεροῦ του Φωκίωτος. Ἄλλ' ὁ δίκαιος οὗτος ἄνθρωπος ἀπεποιήθη τὴν σύμπραξιν αὐτοῦ, εἰπὼν· «Ἐγὼ, παιδί μου Χαρίκλεις, σὲ ἔκαμα γαμβρὸν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἐν τῷ πολιτικῷ καὶ ἐν τῷ κοινωνικῷ τῆς ἀνθρωπότητος βίῳ, δὲν ὑπάρχει ἰδέα γόνιμος ἢ μὴ προαχθεῖσα ἐκ τοῦ ἔθνους τοῦ ἐλληνικοῦ. Ἐνταυτῷ ὅμως ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ ἰδέαι, ὅλοι ἐκεῖνοι αἱ ἀρχαί, αἴτινες προκύψασαι εἰς μέσον διὰ τῆς ἐλληνικῆς εὐφυίας, κατέστησαν εὐτυχῆ τοσαῦτα ἄλλα ἔθνη, σπανίως κατωρθώθη νὰ γίνωσι πρᾶγμα παρ' ἡμῖν. Διατί ἄρα γε τοῦτο; Διατί δὲν ἠδυνήθημεν ποτὲ νὰ καταστήσωμεν ἐπὶ μακρὸν ὄψουον χρόνον χρήσιμον καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀνεξάντλητον πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν τοῦ ἔθνους περιουσίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄχρι τοῦδε ὀφελήθη ὅλος ὁ ἄλλος πεπολιτισμένος κόσμος παρεκτὸς ἡμῶν; Μήπως διότι παρ' ἡμῖν ἡ διανοητικὴ δύναμις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχυροτέρα τῆς ἠθικῆς; Μήπως διότι μὴ ἔχοντες τὴν συνειδήσιν τῆς ἀνισότητος ταύτης, δὲν ἐνησχολήθημεν ποτὲ προσηκόντως νὰ φέρωμεν εἰς ἰσορροπίαν τὰς δύο ταύτας δυνάμεις; Λάβωμεν ἐκ τῶν πολλῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἱστορίας ἡμῶν ἄνδρας δύο, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐκπροσωπεῖ μᾶλλον ἄντὸς ἄλλου τὸν ἀρχαῖον ἑλληνισμόν, ὁ δ' ἕτερος τὸν μεσαιωνικόν. Ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Φώτιος ὑπερμαχῆσαν ἀμφοτέρω ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους· ἀμφοτέρω ὑπῆρξαν ἄνθρωποι μεγαλοφυεῖς· οὐδέτερος εἶχε δυστυχῶς ἀποχρῶσαν τὴν ἠθικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν κυριωτάτην τοῦ δημοσίου ἀνδρὸς ἀρετὴν. Καὶ οἱ μὲν κατ' ἰδίαν ἄνθρωποι, εἰ καὶ ἀποστερημένοι αὐτῆς δύνανται ἐνίοτε νὰ μεγαλοურγήσωσι καὶ νὰ κλεισθῶσιν· ἀλλὰ τὰ ἔθνη τὰ παραδίδοντα τὴν τύχην αὐτῶν εἰς ἄνδρας μὴ ἔχοντας τὴν ἀρετὴν ἐκείνην, δύνανται ἄρα γε νὰ συντηρηθῶσι καὶ νὰ εὐδαιμονήσωσι; Ζήτημα καίριον διὰ τὸ ἐνεστὸς καὶ τὸ μέλλον ἡμῶν· ζήτημα τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ λυθῆ ὀρθῶς εἰμὴ ἐὰν ἀποφασίσωμεν ἐπὶ τέλους, μεγάλοι καὶ μικροί, ἄρχοντες καὶ λαὸς, νὰ μελετήσωμεν ἄνευ ἐθνικῶν προλήψεων τὴν πάτριον ἱστορίαν ἵνα διδασθῶμεν ἐξ αὐτῆς οὐ μόνον τὰ προτερήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν, τὰ ἀπαρκαίτητα δεόμενα ἐπανορθώσεως. (Κ. Παπαρρηγόπουλος).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τοῦ ταχυδρομείου διαβιβασθειῶν ἐπιστολῶν κατὰ τὸ ἔτος 1876 ἐν Ἀγγλίᾳ ἦν 4,100,000,000, ἐν Γερμανίᾳ 643,000,000 καὶ ἐν Γαλλίᾳ 366,000,000.